

Polityka społeczna

– źródło wzrostu gospodarczego, czy przyczyna powstawania problemów cywilizacyjnych XXI wieku

Andrzej Kowalski

Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB

Szkoła Główna Handlowa

andrzej.kowalski@ierigz.waw.pl

andkowl@sgh.waw.pl

Jachranka czerwiec 2016

.....wszystkiego jest dziś na Ziemi więcej:
ludzi, samochodów, dobrobytu, ale też
biedy i chorób. Im bardziej jesteśmy
rozwinięci, tym bardziej nierówno
jesteśmy obdzieleni owocami tego
rozwoju.

Ryszard Kapuściński

Polityka gospodarcza i polityka społeczna

Polityka gospodarcza

jej celem jest zapewnienie odpowiedniego miejsca danemu społeczeństwu w międzynarodowym podziale pracy, zapewnienie konkurencyjności i racjonalności gospodarowania w warunkach gospodarki rynkowej.

Polityka społeczna

ma na celu zaspokojenie potrzeb społecznych.

Obie te polityki powinny być jednakowo realizowane. Obie te polityki realizuje rząd w imieniu państwa i całego społeczeństwa. Obie polityki nie mogą być rozpatrywane oddzielnie i żadna dziedzina nie powinna dominować.

Problemy cywilizacyjne XXI wieku

- demografia
- poziom bezrobocia
- opieka zdrowotna
- edukacja i kwalifikacje
- ograniczenia ubóstwa
- różnicowanie płac i dochodów
- migracje zarobkowe i polityczne
- system ubezpieczeń
- deficyt budżetowy

Ekonomia wobec interakcji efektywności i sprawiedliwości

- Dla większości ekonomistów przynajmniej od XX wieku sprawiedliwość nie była problemem ekonomicznym
- Wolność gospodarcza ze swej istoty prowadzi do nierówności.
- W ekonomii najważniejsza jest efektywność
- Mill postulował oddzielenie niezmiennych praw produkcji od zmiennych praw dystrybucji, aby uwolnić ekonomistę od dylematu spraw podziału i sprawiedliwości
- Teza Pareto, że wszelkie działania ograniczające swobodę i doskonałość rynku godzą w dobrobyt społeczny, pomija problem sprawiedliwości w podziale dochodu
- Ekonomiści zgadzają się, że sposób podziału wytworzonej produkcji ma wpływ na efektywność i sprawiedliwość gospodarowania

Równość a efektywność

- Zasada równości: **etycznie preferowane powinny być bardziej równe lub mniej nierówne rozkłady zaspokożenia potrzeb**
- Zasada efektywności: **etycznie preferowane powinny być stany społeczeństwa, w których sytuacja każdego jest lepsza nad takie, w których jest ona gorsza**
- *Której z tych zasad dać preferencję?*

Czy równość jest wartością autoteliczną?

- Zabranie bogatym części bogactwa wyrównuje sytuację, zmniejsza się bowiem różnica między nimi a resztą (w tym biednymi).
- Jeżeli równość jest wartością autoteliczną, to nie ma znaczenia, co się stanie z tym, co zostało odebrane bogatym

Czy globalizacja pogłębia zakres i skalę ubóstwa? Czy ubóstwo to jest konsekwencją globalizacji?

- **Nie**

Dzięki globalizacji wiele ubogich regionów i krajów uzyskało szanse wyrwania się z kręgu gospodarczej zapaści.

Nigdy na świecie nie istniało tyle miejsc pracy pozwalających na godziwą egzystencję.

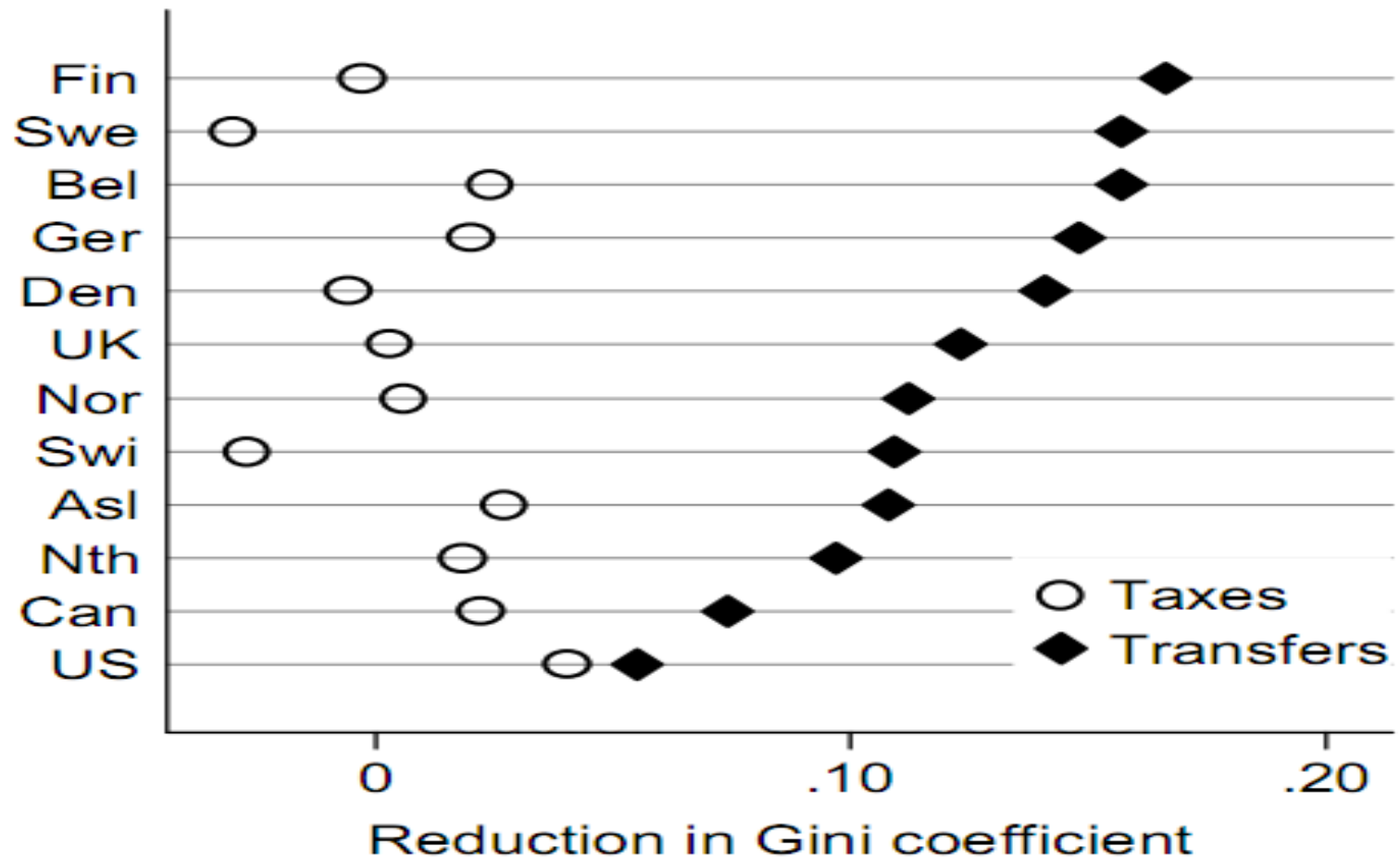
- **Tak**

Globalizacja prowadzi do polaryzacji na jednym biegunie powstają bieguny skrajnego ubóstwa na drugim nieprawdopodobnego bogactwa.

Praktyka gospodarcza wobec problemu efektywności i sprawiedliwości

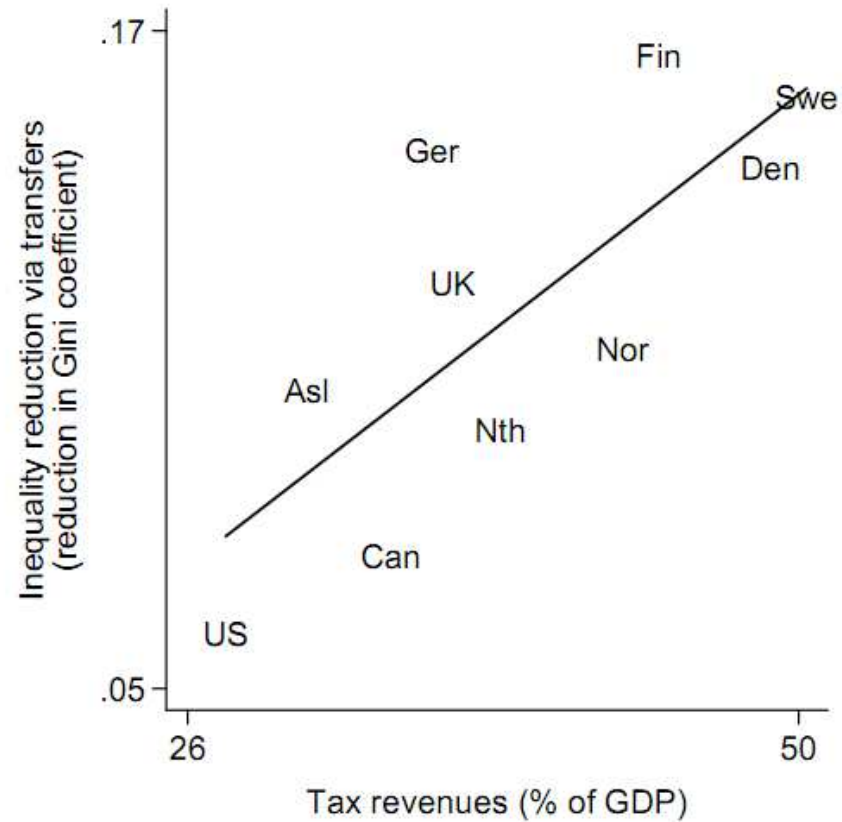
- Ten rząd rządzi najlepiej, który rządzi najmniej
(Thomas Paine)
- Mamy jeden z najwyższych indeksów dobrobytu na świecie, bo mieliśmy wysokie stawki podatkowe.
(Minister Finansów Szwecji)

Jak osiągnąć większą równość dochodową

Note: Inequality reduction via taxes and via government transfers, 2000-05.

Równość kosztuje

Note: Inequality reduction via government transfers by tax revenues.

Konieczne jest przywrócenie problem nierówności do centrum analizy ekonomicznej i postawić pytania z XIX wieku.

Jaka polityka gospodarcza Polski i UE

- Rozważania na temat wizji dla Polski i UE w długim horyzoncie czasowym sprowadzają się do odpowiedzi na pytanie jakimi przewagami konkurencyjnymi będziemy dysponowali. Najczęściej odpowiedź sprowadza się do konstatacji o przewagach związanych z kapitałem ludzkim i społecznym.

Źródła finansowania rozwoju gospodarczego

- Nowym zjawiskiem jest narastanie długu publicznego w największych gospodarkach światowych. Bomba długu publicznego, nigdy w takiej skali w stosunku do Światowego PKB nie było. Zadłużenie w krajach OECD przekroczyło w roku 2015 120% PKB. W krajach rozwijających się w ostatnich latach spadło i wynosi około 35% PKB.

Konsekwencje zadłużania dla wzrostu gospodarczego

- dług publiczny ogranicza akcję kredytową
- narastające potrzeby finansowe wpływają na wzrost kosztów obsługi i cenę kredytów
- dług wpływa na zahamowaniu produkcja i handel światowy

Dług publiczny na świecie

Rok	Dług w bln USD
2000	18 875
2005	26 664
2010	40 973
2015	56 303
2016 (20.06.2015 godz 15)	59 008
2016 (godz 16)	60 801

Co dalej z WPR?

Konflikty zbrojne lokalne czy globalne

Embargo Rosji

- Uszczelnianie granicy..... z Białorusią
- Solidarność Unii Europejskiej

Wybory w USA

Health Check

- Problem uchodźców
- Referendum w Wielkiej Brytanii?
- Wybory we Francji.....?
- Opt. out Danii
- Rewizja ram finansowych....???

Co nowego w gospodarce światowej?

Niskie tempo światowego wzrostu

Baryłka po 30\$ czy po 130\$

Cykl koniunkturalny

Wykonujemy pracę..... Pana Boga

Kto pływa bez majtek?

**Nowe centra produkcji (np. Indie mleko do 2018
wzrost o 25%)**

Porozumienie UE – USA

Liberalizacja versus protekcjonizm

Zwiększenie ryzyka gospodarowania

Co dalej z globalizacją?

- **Konsolidacja i zmiany korporacjach ponad narodowych**
- - nasilenie konkurencji cenowej na poziomie produktu standaryzowanego oraz „przewartościowanie” znaczenia jakości produkcji rolnej (przeniesienie punktu ciężkości z lokalności na globalność wymóg spełniania standardów globalnych jako priorytet, „narodowe/regionalne” atrybuty jako potencjalna wartość dodana);
- - podjęcie różnorodnych działań konsolidacyjnych skutkujących; podporządkowaniem mniejszych podmiotów, wzrost roli systemów sieciowych o zasięgu globalnym organizujących skup, przetwarzanie surowców rolnych, wyznaczających standardy produkcji i dystrybucji ale także tempo ich wdrażania;
- - powstanie globalnych sieci biznesowych (GSB) (od pozyskania surowca rolnego, przez jego przetwórstwo, dostarczanie półproduktów i dóbr finalnych, a nawet konfekcjonowanie, promocję i dystrybucję) - które wykorzystują różne strategie marki.